

Magyar mondák

A Hunyadiak nemzetsége Mondák Mátyás királyról

Editura Kedvenc Kiadó
Székelyudvarhely, 2014

A következő napon a király testét méltóságának minden jelvényével feldíszították, majd egy bíborkereveten kiterítették, és a tágas ebédlőteremben felravatalozták.

A tanács úgy döntött, hogy a nagy királynak két temetése legyen: az egyik Bécsben, a másik Székesfehérvárott.

Az első temetés jelképes, a második valósággal történik.

Ezért néhány nap múlva valamennyi főúr és nemes Corvinus herceggel együtt gyászuhában, fekete kocsikon és lovakkal Székesfehérvárra vonult. A közeli városokból és falvakból is sokan siettek a király temetésére.

A király testét palástban, karddal, kormánypálccával, koronával, országalmával, aranysarkantyúval, takaratlan arccal a székes-egyházban bíborravatalra helyezték. Körülötte egyik oldalon a főpapok, a másikon a főnemesek álltak.

Mielőtt a ravatalt a templomba bevitték volna, a menet már megindult. Tizenkét páncélos lovas haladt elől, bíboröltözetben és győzelmes zászlókkal, egyikük a király kardját vitte.

A ravatal mögött a király fia, Corvin János haladt gyászöltözetben, oldalán jobbról a pápai követ, balján Hippolit esztergomi érsek. Követték őket az egyházi és világi előkelőségek.

Amikor a Szűz Mária-bazilikához visszaérkeztek, a holttestet középen letették. A lovagok, akik a zászlókat és a kardot vitték, sóhajtozva ezeket a földre dobták a főoltár előtt, mintha a király halála következtében minden zászlója, minden szerzett országa elveszett volna.

Erre a látványra mindenki sírva fakadt. Siratták Mátyást, de még inkább az országot, amely elveszítette legjobb királyát.

Meghalt Mátyás, oda az igazság!

TARTALOM

Mondák Hunyadi Jánosról

HUNYADI JÁNOS EREDETÉRŐL ÉS NEMZETSÉGÉRŐL	3
KEMÉNY SIMON	8
NÁNDORFEHÉRVÁR OSTROMA	10
HUNYADI JÁNOS HALÁLA	16
HUNYADI LÁSZLÓ ÉS CILLEI ULRIK PÁRVIADALA	17
HUNYADI LÁSZLÓ HALÁLA	19

Mondák Mátyás királyról

Arany János - MÁTYÁS ANYJA	22
MÁTYÁST KIRÁLLYÁ VÁLASZTJÁK	24
A CSEH KIRÁLY KÖZLI MÁTYÁSSAL, HOGY KIRÁLLYÁ VÁLASZTOTTÁK	26
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS FRIGYES CSÁSZÁR	27
A VÁLTSÁGDÍJ	31
MÁTYÁS KIRÁLY VISSZASZERZI A KORONÁT	33
UDVARI BOLONDOK PÁROS VIASKODÁSA	35
MÁTYÁS KIRÁLY LAKODALMA	38
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS KINIZSI	40
MÁTYÁS KIRÁLY VEZÉREI LEGYŐZIK A TÖRÖKÖT	42
MÁTYÁS KIRÁLY BOROSZLÓBAN	48
BÉCSÜJHELY OSTROMA	53
MÁTYÁS KIRÁLY BECSÜLETE	59
AZ ARANYSZÖRÜ ÉS A FEKETE BÁRÁNY	61
MÁTYÁS KIRÁLY MEGLECKÉZTETI AZ ELBIZAKODOTT TUDÓST	64
MÁTYÁS KIRÁLY KÖNYVTÁRA	67
MÁTYÁS KIRÁLY TERMÉSZETÉRŐL	70
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A TANÍTÓ	72
MÁTYÁS KIRÁLY LAKOMÁJA	74
MÁTYÁS ÉS HOLUBÁR	75
BUDÁN CSAK EGYSZER VOLT KUTYAVÁSÁR	77

A FORTÉLYOS LÁNY	80
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A SZŐLŐMUNKÁSOK	86
MÁTYÁS KIRÁLY MEG A JUHÁSZ	88
MÁTYÁS KIRÁLY MEG A SZÁLLÁSADÓ CIGÁNYOK	92
HÁNY VÉKA A GELLÉRTHEGY?	94
NINCS ROSSZABB A SAJTNÁL	95
A FAKARD	96
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A SZEGÉNY EMBER	98
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A HUSZÁR	99
CSUKA FOGTA RÓKA	102
A TÖK ÉS A CSIKÓ	103
MÁTYÁS KIRÁLY MEG AZ ÖREGEMBER	106
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A KIS KAKAST FELOSZTÓ SZOMSZÉD	108
HOGYAN OSZTOTTA BE ÉLETÉT AZ ÖREGEMBER?	110
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A CINKOTAI KÁNTOR	112
MÁTYÁS KIRÁLY LELEPLEZI A RAVASZ HÍZELGŐT	114
MÁTYÁS KIRÁLY LUSTÁI	115
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A KOLOZSVÁRI BÍRÓ	116
A KOLOZSVÁRI KAMARÁS	119
A BÉRESLEGÉNY MEGTANÍJTJA MÁTYÁS HÚGÁT DOLGOZNI	121
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A TÖRÖK BASA	124
A NAGYSZALONTAI TOLDIAK	129
TOLDI NAGY EREJE	131
MÁTYÁS KIRÁLY ÁRPÁT ÁRUL	132
MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A TÖRÖK SZULTÁN	133
MÁTYÁS KIRÁLY HALÁLA ÉS TEMETÉSE	135

Megrendelhető:

0744-505331

0744-611095

E-mail: kedvenckiado2012@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

A hunyadiak nemzetsége : Mondák Mátyás királyról / il., pref., postf.:

Szítai Eszter. - Odorhei : Kedvenckiado, 2014

ISBN 978-606-8638-04-1

I. Szítai, Eszter (il., pref., postf.)

821.511.141-91-34

HUNYADI JÁNOS EREDETÉRŐL ÉS NEMZETSÉGÉRŐL

- Heltai Gáspár krónikája nyomán -

gyszer Zsigmond király Erdélyben táborba szállott, ott az özvegységet erősen elunta, ezért a szolgálktól kérdezősködni kezdett:

- Milyen nép él itt, ezen a földön? Vannak-e itt a környéken szép lányok vagy asszonyok?

Mondta erre az egyik inas:

- Felséges uram, egy gazdag bojárnak olyan szép lánya van, hogy annak a mását én még nem láttam.

Tetszett a szó a királynak, és mindjárt azt mondta az inasának:

No, ha a mását még nem láttad, tüstént a szemem elé állítsd azt a szép lányt!

Nem kellett ezt kétszer mondani. Estére a király színe előtt állott a szép lány, Morzsinai bojár lánya.

Azt mondta a királynak:

- Felséges uram! Én nemeslány vagyok, a híres Morzsinai- nemzetről való. Ha velem szerelmeskedni akarsz, mi lesz az én sorsom? Hogy lesz az én magzatomnak dolga? Erre legyen először felségednek gondja.

Mondta erre Zsigmond király:

- Ha gyermeked lesz tőlem, gondom lesz rád. szép jószágot adok tenéked és magzatodnak. Még a nemzetségedet is felemelem, és nagyobb méltóságra viszem.

A király ezt hit alatt ígérte a lánynak, és a szavát még a kezecskéjével is megerősítette.

Zsigmond király néhány nap múlva elindította seregét, és bevont Havasalföldre. Ott megvívott a törökökkel, le is győzte őket. Ezután Nikápolyt megostromolta, és elpusztította.

Amikor onnan visszatért, ismét átvonult Erdélyen, és az előbbi helyen, az Isztrigy folyó partján szállott meg.

Respect... A szállásról mindjárt elküldte az inasokat, hogy a szépséges Morzsina leányzó elébe állítsák. Jött is a lány mindjárt, és azt mondta a királynak:

- Felső uram! Amitől féltam, az megesett rajtam, mert gyermeket várok tőled. Az istenért is kérem felségedet, ne hagyj immár, mert igen nagy bajban leszek.

A király levette az ujjáról az egyik gyűrűt, átadta a lánynak, és azt mondta neki:

- Semmit ne félj, ezt tartsd jegyül. Ezzel megoltalmazhatod magadat minden ellen. Cédulát is adok.

Abban az időben élt Erdélyben egy havasalföldi bojár, akit Vojk Buthinak hívtak. Azzal közölte a szép lány a baját, Vojk pedig, látva szépségét és gazdagságát, elvette feleségül.

Nem sok idő múlva a szép asszony egy igen erős fiút szült Buthinak. A fiút megkeresztelték, és Jankulának nevezték.

Jankulára nagy gondot viselt az anyja, ahogy a király neki meghagyta.

Amikor Zsigmond király ismét arra vonult hadával, hogy a törökkel megvívjon, a szép Morzsina felvette a kis Jankulát, bement a királyhoz, elébe tette a gyermeket és a cédulával a gyűrűt.

A király nagyon megörült a kis Jankulának. Meghagyta az asszonynak, hogy egy kis idő múlva a gyermeket vigye fel Budára, mért ott majd gondoskodik róluk.

Idővel a szép Morzsina ura meghalt, ő pedig kisfiával a bátyjához költözött. Nemsokára azt mondta bátyjának, Morzsina Gáspárnak:

- Szerető bátyám! Ezzel a gyermekkel Budára kell mennem. Kérlek, édes bátyám, jöjj velem, te sem bánod meg.

Kérdi tőle a bátyja:

- Jó húgom, mi a patvart járnál te Budán? Nagyon messze van az.

- Messze, nem messze, de énnékem fel kell mennem. Ha eljössz velem, nagy hasznára leszel a kis Jankulának, sőt az egész nemzetségünknek.

Elálmélkodott ezen Morzsina Gáspár, de csak azt mondta:

- Hadd haladjon a dolog valamennyire, ím, gondolkodom fölőle. Majd meglátjuk.

Néhány nap múlva az asszony mosni készült. A kis Jankulát letette a földre, hogy a porban játszdjon. De a gyermek erősen sírt.

Akkor az asszony odament, és Zsigmond király gyűrűjét Jankula kezébe adta, hogy azzal játszdjon, és vesztet hallgasson.

Jankula jó ideig játszott a gyűrűvel. Egyszer egy holló meglátta a fáról a gyűrűt, odarepült, kikapta a gyermek kezéből, és felrepült vele a fára. Erre Jankula erősen kiáltozni kezdett.

Megijed az anyja; abbahagyja a szappanozást, fut a gyermekhez, feltekint a fára, hát a gyűrű ott fénylik a holló csőrében. Mindjárt fut a bátyjához, és nagy zokogással elbeszéli, hogy mi történt:

- Szerelmes bátyám! Mit tegyünk? Az átkozott holló minden szerencsénket elveszti! Mert a csőrében van Zsigmond király gyűrűje, amelyet jegyül adott nekem. Ha az a gonosz holló elviszi a gyűrűt, a király nem állja meg az ígétét, melyet nekem tett. Bizony gyűrű nélkül soha nem merek a király elébe kerülni, nem merem szegény Jankula dolgát előtte említeni. Jaj! Jaj! Hová legyek?

Morzsina Gáspár is megijedt, megragadta iját és tegezét, azzal megindult a hűga után. Íme, hát a holló ott van a fán, és csőrével forgatja a gyűrűt. Morzsina egy nyílvezzővel rálőtt, de a nagy hirtelenkedésben hibázott, és nem találta el a hollót.

Mindjárt másik nyílvezzőt vett elő, és azzal úgy mellbe lőtte a hollót, hogy az a gyűrűvel együtt a fáról leesett. Most már nagy örömben voltak mind a ketten.

Morzsina Gáspár is megértette hűgától Zsigmond királynak minden dolgát, ezért felvitte őket Budára.

Az egyik napon, amikor a király ebéd után a vár piacára kiment, a szép Morzsina a kis Jankulával elébe járult, és odanyújtotta a királynak a cédulát meg a gyűrűt.

- Felső uram! Lásd meg ezeket, kérlek. Felső uram, megemlékezzél az ígétetről, és ne utáld meg szegény fejemet és fiadat. Könyörülj, felső uram, szegény nemzetségemen is.

Zsigmond király elpirult egy kevésbé, de mindjárt rámosolygott Jankulára. Aztán visszaadta a gyűrűt, és azt mondta:

- Jól tetted, hogy feljöttél, és felhoztad a gyermeket. Ahogy ígértam, gondodat viselem, Jankulát úrrá teszem, és nemzetségedet is felemelem.

A király mindjárt szólította Bán Ferencet, és meghagyta neki:
- Ezeket vidd jó szállásra, és viselj gondot rájuk. Mindenből
elegük legyen, s nekem meg juttasd eszembe, hogy később
örömmel bocsássam őket haza Erdélybe.

Bán Ferenc kiment velük, átvitte őket Pestre, és egy polgár
házában jó szállást csinált nekik. Ott mindennap jóltartották őket,
mintha mindig lakodalomban volnának.

A király pedig gyakorta átvitette a kis Jankulát Budára, és ott
játszadozott vele. Amikor visszabocsátotta, szép gyűrűket fűzött a
nyakára, és aranyláncokkal övezte fel, meg nagy aranyforintokat
függesztett a nyakába.

Egy hónap múlva Bán Ferenc úgy látta, hogy nagyon jókedvű a
király, ezért azt mondta neki:

- Felséges uram, ideje volna a kis Jankulát jó válasszal vissza-
bocsátani. Higgye el felséged, Jankulából igen nagy ember lesz!

A király megajándékozta őket Hunyaddal és a körülötte fekvő
szép, gazdag jószágokkal. Parancsolatot is írt az erdélyi vajdának,
hogy oltalmazza meg őket minden veszedelem ellen. Jankulának
és az egész Morzsinai-nemzetnek címet is adott, a címeren egy
holló aranygyűrűt tartott a csőrében.

Ezenfelül a király szép jószágot adott nekik Hátszegben, s az
asszonyt egy hatlovú hintóval is megajándékozta. Amellett még
útiköltséget is bőven adatott nekik. Így bocsátotta őket nagy
örömmel vissza Erdélybe.

Attól fogva a szép Morzsinai ott lakott fiával Hunyadon, azért
nevezték Jankulát Hunyadi Jánosnak.

Amikor Jankula már szép ifjúvá serdült, először a Csákiakat
szolgált, és ezeknél kezdte az ő emberségét megmutatni.

Amikor pedig Zsigmond király Németországba ment, Hunyadi
János is igen szépen felékesítette magát nagy szép, drága öltöze-
tekkel, és a királlyal együtt Németországba elment. Ott jelesen
vitézkedett, aztán dicséretes névvel visszajött Magyarországra.

Itt hadban és békességben olyan eszesen és jámborul viselte
magát, hogy mindenütt és mindenkinél nagy becsületei szerzett.

a a török prédára éhezett, nem sokat töprengett, betört Erdélyországba, és onnan mindig sok zsákmánnyal tért vissza. Hiszen megtehetette, mert a föld népének védelmezője nem volt, az urak csak a maguk birtokával törődtek.

Egyedül Hunyadi János szánta meg a szegénységet, csak az ő keze szorult ököibe, amikor a felégetett falvakat látta. Nem is várta meg, míg a török betört, sokszor megelőzte a támadásban.

Igy járt vele a híres Mezet bég is, aki úgy tanyázott Marosszentimre mellett, mintha a hazájában volna. De azért mégsem, mert itt bátrabban rabolt és fosztogatott.

Hunyadi pedig megelőzte a török vakmerőségét, és váratlanul megrohanta Mezet bég táborát. Az első rohammal elsöpörte a törököket, de aztán a bég mozgósította a tartalékot is.

Egyszerre Hunyadi azon vette észre magát, hogy a török háromfelől támad rá. Hirtelen tömött sorokba szorította a katonaságát, aztán lassan hátrálni kezdett. Váratlanul átkelt az Ompoly vizén, és visszavonult Gyulafehérvárra. Ott várta be a székelyek seregét.

De ezalatt Mezet bég is felkészült a csatára. Összehívta legjobb tisztjeit, legbátrabb vitézeit, és azt mondta nekik:

- Az oroszánt csak az pusztíthatja el, aki a szívét eltalálja.

Ilyen oroszánt a magyar hadsereg is, annak pedig Hunyadi János a szíve. Csak úgy győzhetünk, ha Hunyadi elfogjuk vagy megöljük.

- Ugy legyen! - kiáltották a tisztek, ezt kiáltották a közvitézek is.

Az egész török sereg felkészült a harcra, és mindenki Hunyadi akarta levágni.

De Mezet bég ezzel sem érte be.

Azt mondta a vitézeknek:

- Jól figyeljétek, hogy Hunyadi mással össze ne tévésszétek! Ez a vezér mindig ott jár, ahol legerősebb a küzdelem. Fehér paripája kiragadja a legnagyobb sűrűből. Hunyadi ezüstsisakot visel, karján címeres pajzs van, rajta egy holló, amelynek csőrében gyűrűt láttok. Erről megismeritek.

- Megismerjük, és meghal - mondták erre a tisztek és a janicsárok.

Eközben Hunyadi is felkészült a csatára. Feltette ezüstsisakját, felöltötte címeres páncélját, és elővezettette hófehér paripáját.

Ekkor azonban alvezére, Kemény Simon megállította, és azt mondta neki:

- Uram, a kémek jelentették, hogy az egész török tábor egyedül a vezért keresi, magára Hunyadira támad. Cseréljünk fegyvert, páncélt és lovat, mert ha én elesem is, így a győzelmet biztosítjuk.

Hunyadi egy percig gondolkodott, aztán szó nélkül intett Kemény Simonnak, hogy vesse le a páncélját. Ott mindjárt fegyverzetet és lovat cseréltek.

Nemsokára szemben állott a két sereg. A magyar sereg élén, hollós címerrel a karján, hófehér paripán Kemény Simon állott.

Amikor a két sereg összeroppant, minden török vitéz a fehér paripán lovagoló, hollós címerű lovagra támadt.

De a székelyek nem hagyták a vezért: keményen aprították a janicsárt. Hiszen apríthatták, mert annyian voltak, mint a sáska.

Nemsokára a hollós címerű lovag mellett ott feküdt a török sereg színe-virága, de hiába, mert csak úgy özönlött oda a sok török.

Végre a sok sebtől a vezér már ellankadt, egyszerre a lova is összeroskadott alatta. A székelyek rémülten látták, hogy a vezér elesett, a törökök pedig rettenetes hangon üvöltöttek:

- Hunyadi meghalt! Hunyadi meghalt!

Már-már megzavarodtak a magyar és a székely hadsorok, amikor az Ompoly mellől új sereg bontakozott ki, és a sereg élén ott vágatott maga a vezér: Hunyadi János!

- Itt van Hunyadi! - kiáltotta mennydörgő hangon, s bár Kemény Simon páncélját viselte, mindenki megismerte hangjáról és kardjának csapásáról. Nyomában ott vágattak a legjobb vitézek, akik súlyos kardesapással álltak bosszút Kemény Simon haláláért.